

การเฝ้าระวังกาฬโรคคู่ขนานไทย-มาเลเซีย

นิต รั้งแจ้ง พย.บ.* บกช เชี่ยวชาญยนต์ วท.ม.* สมโชค อินทะกุล ป.พนักงานอนามัย*

*สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑๒ จังหวัดสงขลา

กาฬโรคเป็นโรคที่ติดต่ออันตรายที่ต้องเฝ้าระวังความ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๒๓ และองค์การอนามัยโลก ยังกำหนดให้เป็นโรคติดต่อระหว่างประเทศ ที่มีอยู่ในกฏอนามัยระหว่างประเทศปี ๒๕๔๘ (IHR ๒๐๐๕) การเฝ้าระวังกาฬโรคโดยการสำรวจประชากรหนู โดยวางกรงดักหนู สางหมัดเพื่อหาค่าดัชนีหมัดหนู ซึ่งบอกความเสี่ยงต่อการระบาดของกาฬโรคได้ ผ่าตัดม้าม เพื่อตรวจหาเชื้อกาฬโรค มีวัตถุประสงค์ เพื่อเฝ้าระวังความชุกของหนู และดัชนีหมัดหนู ตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ ๒๕๔๘ (IHR ๒๐๐๕) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ โครงการสุขภาพ และโอกาสเกิดกาฬโรค คณะกรรมการช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ได้ดำเนินการสำรวจร่วมกันและพร้อมกัน บริเวณช่องทางเข้าออก จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย ดำเนินการในเดือนมิถุนายน และเดือนตุลาคม ปีพ.ศ.๒๕๕๒, ๒๕๕๔

ผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๒ ด้านพรมแดนไทย พบหนูท้องขาว ๖๔.๒๔ % ดัชนีหมัดหนู ๐.๒ ด้านท่าเรือ พบหนูท้องขาว ๖๖.๕๐ % ดัชนีหมัดหนู ๐.๓๖ ด้านพรมแดนมาเลเซีย พบหนูนาเล็ก ๒๑.๖๒% ดัชนีหมัดหนู ๐.๓๓ ด้านท่าเรือมาเลเซีย พบหนูทุกใหญ่ ๕๐.๐๐% หนูนาเล็ก ๕๐.๐๐% ดัชนีหมัดหนู ๐.๐๐

ผลการดำเนินการปี ๒๕๕๔ ด้านพรมแดนไทย พบหนูท้องขาว ๕๑.๕๖% ดัชนีหมัดหนู ๐.๓๘ ด้านท่าเรือ พบหนูท้องขาว ๑๙.๕๐% ดัชนีหมัดหนู ๑.๕๓ ด้านพรมแดนมาเลเซีย พบหนูนาเล็ก ๑๑.๑๐% ดัชนีหมัดหนู ๐.๐๐ ด้านท่าเรือมาเลเซีย พบหนูทุกใหญ่ ๐.๐๐% หนูนาเล็ก ๐.๐๐% ดัชนีหมัดหนู ๐.๐๐ ผลการตรวจหาเชื้อกาฬโรค จากม้ามด้วยกล้องจุลทรรศน์ ไม่พบเชื้อกาฬโรค

จากผลการสำรวจดังกล่าวทำให้เห็นว่า จำนวนหนูที่ดักได้มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการปรับปรุงสุขภาพดี ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ค่าดัชนีหมัดหนูบริเวณด้านท่าเรือสูง เสี่ยงต่อการรับเชื้อกาฬโรคได้ จึงควรมีการกำจัดหนูและหมัดหนู โดยร่วมกับการทำเรือแห่งประเทศไทย โรยสารเคมี Deltamethrin ๒.๕ % w/w โรยตามทางเดินของหนูรัศมี ๒๐ เมตร เพื่อกำจัดหมัดหนู

ถึงแม้ว่าจากการเฝ้าระวังและควบคุมหนูบริเวณด้านพรมแดนและท่าเทียบเรืออย่างต่อเนื่องจะไม่เคยพบเชื้อกาฬโรคเลย แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ ๒๕๔๘ (IHR ๒๐๐๕) เพราะประเทศไทยมีสัตว์พาหะที่เอื้อต่อการเกิดกาฬโรคได้ ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ได้แจ้งให้ผู้รับผิดชอบของด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศทราบเพื่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหามาตรการกำจัดหนูและหมัดหนูอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันปัญหาการระบาดของโรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และควรมีการจัดทำแนวทางการปฏิบัติการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดการระบาดของโรค รวมทั้งศึกษาข้อมูลการเฝ้าระวังที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของผู้เดินทาง ยานพาหนะ สภาพสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย เป็นการป้องกันควบคุมพาหะนำโรค และการแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมโรคในพื้นที่ชายแดนอื่นที่ติดต่อประเทศไทย